

rijksuniversiteit
groningen

faculteit gedrags- en
maatschappijwetenschappen

lerarenopleiding

Handboek Masterstages 2023-2024

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	3
2. Opzet van de opleiding	4
2.1 Educatieve Master en LVHO	4
2.2 Programma	5
2.3 Wat wordt er in de Masterstages geleerd?	6
3. Algemene informatie	9
4. Beoordeling	11
4.1 Voldoen aan de eisen	11
4.2 Herkansing	12
5. Inhoud Masterstages	13
Taken en Rollen	13
MASTERSTAGE 1	13
MASTERSTAGE 2	19
MASTERSTAGE 3	28
6. Literatuur	34
7. Begrippen	35
8. FAQ's en veelgestelde vragen	37
9. Observeren van lessen: informatie voor observanten	41

1. Inleiding

Beste studenten en begeleiders,

Voor je ligt het handboek Masterstages. Je loopt dit jaar je stage op een school in Noord-Nederland óf je begeleidt een student hierin. In dit handboek lees je meer over de opzet van de opleiding, de inhoud en beoordeling van de Masterstages.

Studenten: dit Handboek is ook terug te vinden op brightspace, bij de course Masterstages 2023-2024. Let op: de student draagt er zorg voor dat de vakcoach de beschikking heeft over een digitale versie van het Handboek.

Voor begeleiders is dit Handboek en alle ondersteunende documenten te vinden op:

<http://www.rug.nl/gmw/lerarenopleiding-stages>

2. Opzet van de opleiding

De Masterstages vormen qua studiepunten de helft van (het lerarenopleidingstraject van) de opleiding. Hieronder volgt een kort overzicht van de gehele opleiding in relatie tot de stages.

2.1 Educatieve Master en LVHO

Studenten kunnen de opleiding via twee trajecten doen: de tweejarige Educatieve Master (voor bèta's: Master Educatie en Communicatie in de Bètawetenschappen) en de eenjarige Master LVHO (Leraar Voortgezet Hoger Onderwijs). In beide trajecten volgen ze dezelfde vakken, in dezelfde volgorde. Het verschil is dat Master LVHO-studenten al een universitaire studie afgerond hebben en in één jaar de Lerarenopleiding doen, terwijl Educatieve Masterstudenten gelijktijdig met hun facultaire master een tweejarig traject bij de Lerarenopleiding volgen.

Schema 1: fasering opleiding Educatieve Master (120 EC)

	Semester 1		Semester 2	
	Periode 1A	Periode 1B	Periode 2A	Periode 2B
Jaar 1	<i>Vakmaster Faculteit (30)</i>		<i>Vakmaster Faculteit (20)</i>	
			BCL (5)	
			Masterstage 1 (5)	
Jaar 2	Masterstage 2 (15)		Masterstage 3 (10)	
	Vakdidactiek 1 (5)	Vakdidactiek 2 (5)	Vakdidactiek 3 (10)	
	Pedagogiek		Pedagogiek (5)	
	<i>Vakmaster Faculteit (10)</i>			

Schema 2: fasering opleiding Master LVHO (6o EC)

Semester 1		Semester 2	
Periode 1A	Periode 1B	Periode 2A	Periode 2B
Masterstage 1 (5)	Masterstage 2 (15)		Masterstage 3 (10)
BCL (5) Pedagogiek		Pedagogiek (5)	
Vakdidactiek 1 (5)	Vakdidactiek 2 (5)	Vakdidactiek 3 (10)	

2.2 Programma

In de opleiding werken we nauw samen met het werkveld. Ons doel is om in de opleiding gebruik te maken van praktijkervaringen en verbindingen te maken met de praktijk. Op de school werken we samen met vakcoaches en schoolopleiders die helpen met het herkennen en leggen van de verbanden tussen praktijkervaringen en inzichten en met de reflectie op het handelen. Zo proberen we de koppeling theorie en praktijk te versterken. De Basis cursus en Masterstage 1 zijn op deze manier afhankelijk van elkaar, om zo een basis te creëren waarin de volgende domeinen een belangrijke rol spelen: een veilig pedagogisch klimaat, orde houden en het organiseren van een les¹.

In fase 2, de funderende fase, wordt die basis verder uitgebouwd en verstevigd. Bij Vakdidactiek 1 en 2 wordt ingegaan op de manier waarop leerlingen het vak leren, de analyse en evaluatie van lessen, toetsen en leermiddelen, activerende werkvormen etc. Die theorie wordt dan toegepast in Masterstage 2. Vanaf dan staat de student zelfstandig voor de klas, met regelmatig bezoek van de vakcoach.

Tijdens masterstage 1 is er een ontwikkelplan en een begeleidingsadvies vastgesteld. Deze wordt ook gebruikt bij het maken van afspraken voor Masterstage 2.

De derde fase van de opleiding is verdiepend: het draait bij Vakdidactiek 3 om het aanleren van leerstrategieën en inspelen op verschillen tussen leerlingen en het vormen van een visie op het docentschap. Bij dit vak wordt ook een praktijkgericht onderzoek uitgevoerd in de

¹ De Educatieve Masterstudenten hebben deze vakken vorig jaar in het voorjaar al gevolgd.

vorm van Lesson Study: een gezamenlijk lesontwerp dat wordt opgesteld, geëvalueerd en bijgesteld. De student staat in Masterstage 3 zelfstandig voor de klas.

Het vak Pedagogiek start al vroeg in het schooljaar met een focus op het gedrag van leerlingen. Ook wordt er ingegaan op de ontwikkeling van jongeren, de manier waarop leerlingen gemotiveerd kunnen worden. In januari krijgt Pedagogiek een vervolg en gaan dieper in op de doelen van onderwijs als vorming en inclusiviteit van leerlingen. Een handelingsdeel is Communicatie in de klas waarin gedrag en houding voor de klas centraal staat wordt gevolgd.

Om een bijdrage te leveren aan de professionele ontwikkeling bieden we als handelingsdeel van Masterstage 3 gedurende het hele jaar workshops Doceren en Floreren aan. Thema's die bijdragen aan veerkracht en het welbevinden als docent komen hier aan bod.

2.3 Wat wordt er in de Masterstages geleerd?

De leerdoelen van de Masterstages geven een goed beeld van wat een student na afloop van de betreffende stage moet kunnen.

Masterstage 1

De student kan na afloop van de stage binnen het onderwijs leerlingen van 12 tot 18 jaar in standaard lessituaties:

- de les efficiënt organiseren
- een duidelijke en inhoudelijk correcte uitleg van de leerstof geven
- een duidelijke instructie geven
- duidelijk communiceren met leerlingen
- zorgen voor een veilig en stimulerend pedagogisch klimaat
- gemaakte keuzes in de lespraktijk onderbouwen met wetenschappelijke kennis
- planmatig en navolgbaar werken aan de eigen ontwikkeling
- de rol en verantwoordelijkheid van docent aanvaarden, afspraken nakomen en initiatief nemen
- feedback over de kwaliteit van het eigen handelen verzamelen en analyseren

Masterstage 2

We gaan opnieuw na of de student de leerdoelen van Masterstage 1 beheerst als basis. De student kan daarnaast binnen het onderwijs leerlingen van 12 tot 18 jaar:

- leerlingen activeren in de les
- werken in samenspraak met collega's, ouders en andere betrokkenen

Masterstage 3

De student is na afloop van deze stage startbekwaam om als eerstegraads docent te functioneren. We gaan opnieuw na of de student de leerdoelen van Masterstage 1 en 2 beheerst: die vormen de basis.

De student kan daarnaast:

- gebruik maken van digitale middelen als ondersteuning van het leren van leerlingen
- leerlingen leerstrategieën aanleren
- keuzes in de voorbereiding van onderwijs onderbouwen op basis van de kennis over motivatie van leerlingen
- de eigen visie op het docentschap formuleren en toelichten
- de eigen professionele ontwikkeling monitoren en sturen

Schematisch zijn de doelen te verdelen over de volgende domeinen, die ook terug te vinden zijn in de beoordelings- en observatieformulieren.

O n d e r z o e k e n d b e k w a a m	Differentiëren (startbekwaam)	P r o f e s s i o n e l b e k w a a m
	Leerstrategieën (MS 3)	
	Activeren (MS 2, 3)	
	Instructie en Uitleg (MS 2,3)	
	Lesorganisatie (MS 1,2,3)	
	Pedagogisch Klimaat (MS 1,2,3)	
	Communicatie (MS 1,2,3)	

Bovenstaand diagram laat de verschillende domeinen van het pedagogisch-didactisch handelen zien waaraan de student gaat werken in de masterstages. De domeinen komen

overeen met wat bekend is uit onderzoek naar de ontwikkeling van (aanstaande) leraren. Deze ontwikkeling verloopt gemiddeld van het aanleren van basisvaardigheden (lichtblauw) naar meer complexe didactische vaardigheden (donkerblauw).

De vaardigheid communicatie vormt de basis van goed lesgeven. De kern van lesgeven bestaat uit de interactie tussen leraar en leerling; de kwaliteit van deze interactie bepaalt sterk de kwaliteit van het lesgeven. Is de basis niet goed dan bepaalt dat de kwaliteit van de complexere pedagogisch-didactische vaardigheden.

Een ander kenmerk van aanstaande leraren is dat de focus van de meeste studenten vooral ligt op het zelf wennen aan en 'overleven' in de klas. Lesgeven vergt veel energie omdat het een voortdurende wisselwerking met anderen is. De leraar is daarin de verantwoordelijke. Na dit gewenningsproces ontstaat meer ruimte voor de inhoud en de didactiek (hier samengevat onder uitleg en instructie, en activeren).

De aandacht voor didactiek verbreedt zich geleidelijk en er komt meer oog voor het begrijpen en pedagogisch en didactisch begeleiden van het leerproces van individuele leerlingen (samengevat onder leerstrategieën en differentiëren). Hoewel wij hiermee een goede start maken, veronderstellen we niet dat startbekwame docenten deze complexere vaardigheden al volledig beheersen.

In het lesobservatieformulier en het beoordelingsformulier is er per domein een aantal indicatoren opgesteld waaraan je gaat werken. Voor een volledig overzicht van de indicatoren zie de brightspacecourse Masterstages 2023-2024 of <http://www.rug.nl/gmw/lerarenopleiding-stages>.

3. Algemene informatie

Wat je verder moet weten:

Literatuur

- In de onderstaande overzichten van de Masterstages staat soms dat je moet onderbouwen aan de hand van de literatuur. Je kunt daarbij gebruik maken van de vakdidactische, pedagogische en algemene literatuur uit de basis cursus, pedagogiek, vakdidactiek 1, 2 en 3.

Verwijzen

- Bij het verwijzen naar literatuur maak je gebruik van een verwijssystematiek. In de sociale wetenschappen is het APA-systeem gebruikelijk; een andere systematiek is ook toegestaan. In het APA-systeem maak je een literatuurlijst aan het einde van je verslag met de volgende opbouw: Zie verder: <https://www.rug.nl/language-centre/communication-training/academic/hacv/handboek/schriftelijk/student/bronnen-literatuur/apa>

Privacy

- Als student moet je in het kader van de AVG zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens van leerlingen: foto's, cijferlijsten, videobeelden maar ook toetsmateriaal. Op de [online studiegids](#) lees je hoe je dat doet.

Regels rond herkansingen, studievertraging en plagiaat

- In de brightspacecourse 'Algemene informatie Lerarenopleiding' vind je informatie over de regels binnen de opleiding, zoals het Onderwijs- en Examenreglement (OER), het toetsplan, vrijstellingsregelingen etc.
In de veelgestelde vragen aan het einde van dit handboek staat beschreven wat er gebeurt als je een van de masterstages niet haalt of een deadline mist.

Ethische principes

- Als je data van leerlingen of collega's gaat gebruiken voor je stageverslag, ga je uiteraard op een ethische manier te werk, met inachtneming van de principes voor wetenschappelijke integriteit (<https://www.rug.nl/about-ug/policy-and-strategy/research-ethics/>) en de ethische code die geldt voor onderzoek in de sociale wetenschappen en gedragswetenschappen (<https://www.nethics.nl/Gedragscode-Ethical-Code/>)

Problemen in de begeleiding

- Het kan helaas voorkomen dat je begeleider of stage-examinator ziek wordt. Ook kan het zijn dat je klachten hebt over de begeleiding. Neem in dat geval contact op met de stage-coördinator.

4. Beoordeling

Iedere stage wordt beoordeeld door middel van een bekwaamheidsdossier waarin de bekwaamheden worden aangetoond. Hierna volgt een gesprek (masterstage 1, 2a en 2b) of een presentatie met een gesprek (masterstage 3). Dit gesprek voer je met je stage-examinator waarbij ook de vakcoach en de schoolopleider² aanwezig zijn en een aandeel hebben in het gesprek. Zij zullen advies uitbrengen aan de stage-examinator.

Na dit gesprek komt de stage-examinator tot een oordeel en feedback. Aan het eind van de stage volgt er altijd een studieresultaat, uitgedrukt in een cijfer (6 of hoger) of een O (onvoldoende). Bij de beoordeling baseert de stage-examinator zich op alle onderdelen uit het dossier (de bewijslast uit de voorbereidingen, observaties, lesevaluaties en het verslag; kwaliteit van de zelfanalyse en reflectie in het stageverslag en zelfbeoordeling; en de adviesbeoordeling van de vakcoach en schoolopleider³) en het gesprek, alsmede de presentatie bij masterstage 3. Al deze onderdelen hebben een gelijkwaardig aandeel in het totaalcijfer en worden meegenomen in het beoordelingsformulier.

4.1 Voldoen aan de eisen

Je dossier lever je uiterlijk op de deadline in via Brightspace.

	masterstage 1	masterstage 2a	masterstage 2b	masterstage 3
LVHO	3 november 2023	2 februari 2024	5 april 2024	21 juni 2024
MS2/3		3 november 2023	2 februari 2024	21 juni 2024

Het is je eigen verantwoordelijkheid dat je het dossier tijdig en compleet inlevert. Bestudeer de informatie over de eisen van het bekwaamheidsdossier nauwkeurig en draag zorg voor het voldoen aan de eisen. Indien het dossier niet aan de eisen voldoet, waardoor de examinerator geen beeld kan vormen van je ontwikkeling dan kan het gesprek niet doorgaan. Er wordt een NA als studieresultaat genoteerd tenzij de stagecoördinator gronden ziet voor een beperkte opschorting. Met een NA is je tentamenmogelijkheid verstreken.

Indien door onvoorziene en jou niet te verwijten omstandigheden de beoordeling niet tijdig kan plaatsvinden, kan de stage-examinator in overleg met de stagecoördinator besluiten de

² Een schoolopleider is niet op elke school aanwezig. In dat geval voer je het gesprek met je stage-examinator en de vakcoach.

³ De schoolopleider - indien aanwezig - geeft een adviesbeoordeling voor onderdeel B.

beoordeling uit te stellen. In dat geval wordt ook het registreren van een studieresultaat uitgesteld.

4.2 Herkansing

Indien een masterstage als onvoldoende wordt beoordeeld dan is een herkansing mogelijk. De stage-examinator, in samenspraak met de stagecoördinator, bepaalt hoe de herkansing ingericht gaat worden en communiceert hierover met de student. Een nieuw gesprek is altijd onderdeel van de herkansing. Afhankelijk van de ontwikkelpunten wordt per situatie bekeken wat dit vraagt van aanvullingen op het bekwaamheidsdossier.

5. Inhoud Masterstages

Taken en Rollen

MASTERSTAGE 1 (5 EC) – Opzet	
Betrokkenen	Student Vakcoach Vakdidacticus Stage-examinator Schoolopleider
Eindverantwoordelijke	Stage-examinator
Taken student	<ul style="list-style-type: none">- Zorgt dat de vakcoach beschikt over een exemplaar van dit handboek en bespreekt belangrijke aspecten voor de begeleiding en beoordeling- Plant samen met de vakcoach de te observeren lessen en te geven lessen- Observeert minimaal 10 lessen (van 45-60 minuten) van het schoolvak bij diens vakcoach en indien mogelijk nog meer lessen bij andere docenten/andere vakken verzorgt, nadat er voldoende observaties zijn gedaan, minimaal 20 lessen voor uiteenlopende klassen- Heeft voor- en nabespreking van deze lessen met de vakcoach en/of schoolopleider- Draagt zorg voor duidelijke ontwikkelijn en helder geformuleerde leerdoelen en vraagt indien nodig daar hulp bij- Woont intervisiebijeenkomsten op school bij indien de schoolopleider deze organiseert (optioneel)- Neemt de vragenlijst “Mijn Leraar” (of in overleg met stage-examinator een andere leerlingvragenlijst) aan het einde van de stage af bij de klas waaraan de meeste lessen zijn gegeven (zie brightspace)- Houdt het bekwaamheidsdossier bij- Zorgt dat de vakcoach tijdig een beoordelingsformulier invult die opgenomen wordt in het bekwaamheidsdossier- Vult onafhankelijk van de coach een zelfbeoordeling in- Maakt eindverslag Masterstage 1- Zorgt dat het bekwaamheidsdossier op tijd ingeleverd is op brightspace

	<ul style="list-style-type: none"> - Stuurt het dossier van Masterstage 1 <i>minimaal 5 werkdagen</i> voor het beoordelingsgesprek naar de vakcoach en schoolopleider.
Taken vakcoach	<ul style="list-style-type: none"> - Introduceert de student in de school - Geeft student benodigde materiaal - Bespreekt de lessen die de student verzorgt voor en na en geeft regelmatig feedback - Stelt student in staat om de opdrachten vanuit de opleiding uit te voeren in de lessen en adviseert de student daarbij - Legt verspreid over de periode minimaal tien lesbezoeken af en bekijkt en bespreekt hiervoor de Lesvoorbereidingsformulieren - Vult van drie van deze lesbezoeken het lesobservatieformulier in en draagt zorg voor een toelichting bij het formulier - (Zie document toelichting voor vakcoaches voor meer informatie over het doen van lesobservaties) - Bespreekt de ingevulde lesobservatieformulieren met de student en doet de student een exemplaar toekomen voor in het dossier - Zorgt dat de student ook lessen geeft zonder dat de vakcoach aanwezig is - Bestudeert de documenten die de student heeft opgestuurd en vult het beoordelingsformulier onafhankelijk van de student in voorafgaand aan het beoordelingsgesprek - Bespreekt het ingevulde beoordelingsformulier met de student - Informeert tijdig de stage-examinator, schoolopleider en de student indien de stage niet goed verloopt of de verwachting bestaat dat de student het niet gaat halen - Geeft input aan de stage-examinator voor de beoordeling van Masterstage 1 - Bepaalt samen de stage-examinator het plan van aanpak voor Masterstage 2.
Taken vakdidacticus	<ul style="list-style-type: none"> - Houdt de vakcoach op de hoogte van het programma van Vakdidactiek - Heeft contact met de vakcoach en stage-examinator over de vorderingen van studenten - Geeft input voor het plan van aanpak voor Masterstage 2.
Taken schoolopleider (optioneel bij Masterstage 1)	<ul style="list-style-type: none"> - Bewaakt mede dat de vakcoach lessen observeert, momenten van overleg inplant en aanspreekpunt is

	<ul style="list-style-type: none"> - Voert optioneel ook lesobservaties uit in masterstage 1 en vult hiervoor het lesobservatieformulier in - Neemt optioneel en indien afgesproken met de stage-examinator deel aan beoordelingsgesprek en leest de door de student aangeleverde documenten. 	
<p>Taken stage-examinator</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Maakt kennis met de studenten bij aanvang van de eerste stage - Is aanspreekpunt en bemiddelaar tussen student en stageschool - Bewaakt mede dat de vakcoach lessen observeert, momenten van overleg inplant, aanspreekpunt is - Legt eenmalig lesbezoek af, vult het lesobservatieformulier in, bespreekt dit met de student en doet dit de student toekomen - Voert aan de hand van het bekwaamheidsdossier het beoordelingsgesprek op de stageschool - Bepaalt, mede op basis van overleg met vakcoach, aan de hand van het bekwaamheidsdossier het eindcijfer - Bepaalt samen met de vakcoach en de student het plan van aanpak voor Masterstage 2 - Heeft contact met vakcoach en vakdidacticus over de vorderingen van studenten - Vult beoordelingsformulier Masterstages in (op basis van gesprek en Bekwaamheidsdossier) - Plaatst ingevuld formulier in dossier van student - Vult eindcijfer in het dossier in en geeft akkoord - Zorgt dat eindcijfer in Progress wordt ingevoerd. 	
<p>Masterstage 1 – Eindbeoordeling en verslag</p>		
Vorm	<p>Beoordelingsgesprek op school op basis van Bekwaamheidsdossier en eindverslag met student, vakcoach, stage-examinator en eventueel schoolopleider</p>	
Tijdstip	<p>Deadline dossier: 3 november 2023 Gesprekken vinden plaats eind periode 1A tussen 6 en 17 november 2023 (Alleen voor LHVO-studenten die nog geen masterstage 1 hebben gedaan)</p>	
Onderdeel	<p>Opzet eindverslag</p>	<p>Indicatie omvang</p>

Er wordt van je verwacht dat je gaat bepalen waar je je in gaat ontwikkelen om te kunnen voldoen aan de eisen van Masterstage 1. Dat gaat in kleine stapjes, dus je stelt je leerdoelen steeds weer bij. Daarnaast is het belangrijk dat je je eigen ontwikkeling zelf ook goed in beeld houdt en vastlegt. Dat kun je bijvoorbeeld doen door een logboek bij te houden. Uiteindelijk verwerk je onderdelen uit dit logboek in een eindverslag dat deel uitmaakt van het bekwaamheidsdossier. Met dit verslag toon je aan dat je een effectieve zelfanalyse kunt uitvoeren om het professioneel handelen te verbeteren. Dit verslag bevat de volgende onderdelen:

1	<p>Terugblik</p> <p>Maak een overzicht van alle activiteiten die je tijdens Masterstage 1 hebt gedaan, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ aantal gegeven lessen per klas ○ welke klassen + niveau ○ duur van de lessen ○ behandelde onderwerpen ○ overzicht van bij anderen geobserveerde lessen: waar heb je op gelet, wat is er geobserveerd en wat is daarvan geleerd? Koppel dit aan de doelen van Masterstage 1, zoals bijv het pedagogisch handelen. ○ eventuele andere activiteiten op school en wat dragen die bij aan je professionele ontwikkeling. ○ Uitkomsten vragenlijst Mijn Leraar (respons, gemiddelden) of een andere leerlingvragenlijst. 	500 w.
---	---	--------

2	<p>Zelfanalyse</p> <p>Bekijk in het Beoordelingsformulier Masterstages voor de kolom Masterstage 1 de indicatoren bij Communicatie, Pedagogisch Klimaat, Lesorganisatie Instructie en Uitleg. Van een aantal indicatoren van het beoordelingsformulier uit de domeinen Communicatie, Pedagogisch Klimaat, Lesorganisatie, Onderzoekende en Professionele bekwaamheid wordt aangegeven waar de student wel en niet tevreden over is. Licht dit oordeel toe met concrete voorbeelden, zoals de lesobservaties en feedback, verwijst naar de bronnen en naar wat er geleerd is over leerlingen, lesgeven en jezelf als docent. Beschrijf deze ontwikkeling met concrete voorbeelden. Gebruik hierbij vakdidactische en onderwijskundige literatuur.</p>	800-1500 w.
3	<p>Beoordelen</p> <p>Geef op basis van het door de vakcoach ingevulde beoordelingsformulier antwoord op deze vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ In hoeverre past het geven van onderwijs bij jou? ○ In hoeverre vinden anderen (begeleiders, opleiders, collega's, omgeving, leerlingen) dat het onderwijs iets voor je is? ○ In hoeverre ben je in staat om zelfstandig les te geven aan boven- en onderbouwklassen VO? ○ Wat zijn je sterke punten en je ontwikkelpunten? ○ Let op: de uitkomsten van de vragenlijst Mijn Leraar zijn interessant, maar maak ze niet te groot. Het is één van de instrumenten die helpen om te bepalen waar de student staat en hoe je daarin verder wilt ontwikkelen. 	500 w.
4	<p>Verdere ontwikkeling</p> <p>Werk op basis van de doelen voor Masterstage 2 en het beoordelingsformulier een tweetal punten uit waaraan je gericht wilt gaan werken in de eerste helft van Masterstage 2. Maak gebruik van verschillende perspectieven (begeleiders, leerlingen, literatuur). Maak ook gebruik van de uitkomsten van de vragenlijst Mijn Leraar.</p> <p>Dit kunnen punten zijn uit Communicatie, Pedagogisch Klimaat, Lesorganisatie, Instructie en Uitleg. Verwijst ook naar de lessen die bij anderen zijn geobserveerd.</p> <p>Beschrijf beide punten gedetailleerd. Doelen moeten concreet en meetbaar zijn. Vermeldt wat de werkwijze is, wie erbij betrokken zijn en wat het tijdpad is. Omschrijf ook eventuele belemmeringen.</p> <p>In gesprek met de stage-examinator en de vakcoach wordt het plan van aanpak voor Masterstage 2 bepaald.</p>	500-1000 w.

Inhoud digitaal Bekwaamheidsdossier Masterstage 1

- Van vier verschillende (3 x vakcoach, 1x stage-examinator) geobserveerde lessen:
 - Lesvoorbereidingsformulier
 - Lesobservatieformulier
 - Lesevaluatieformulier
- Twee keer Beoordelingsformulier Masterstage 1:
 - 1 x vakcoach en
 - 1 x student zelf
- Eindverslag Masterstage 1

NB

Bij alle Masterstages geldt dat bovenop de verplichte onderdelen vrijwillig andere documenten toegevoegd kunnen worden aan het dossier. Doe dit in beperkte mate en alleen als hiermee ontwikkeling en bekwaamheden aantoont.

Te denken valt aan:

- extra lesobservaties door de schoolopleider
- weekverslagen of foto's uit een logboek
- verslagen van intervisie/ supervisie met vakcoach of schoolopleider
- eigen ontwikkeld lesmateriaal
- werkstukken / proefwerken van leerlingen
- overige materialen (documenten, video, reacties van anderen, ...).

MASTERSTAGE 2 (15 EC) – Opzet

Betrokkenen	<ul style="list-style-type: none">● Student● Vakcoach● stage-examinator● Vakdidacticus● Schoolopleider / mentor
Eindverantwoordelijk	<ul style="list-style-type: none">● Stage-examinator
Taken student	<ul style="list-style-type: none">● Draagt er zorg voor dat de vakcoach beschikt over het handboek Masterstages en neemt dit samen met de coach door● Bespreekt de ontwikkelpunten aan het einde van Masterstage 1 met vakcoach en schoolopleider● Draagt zorg voor duidelijke ontwikkellijn en helder geformuleerde leerdoelen en vraagt indien nodig daar hulp bij● Geeft voor Masterstage 2 + 3 samen tenminste 120 lessen (van 50 min.) waarvan tenminste 60 in bovenbouw havo/vwo. (Als het voortgangsgesprek halverwege Masterstage 2 plaatsvindt dienen er inmiddels tenminste <u>30</u> lessen te zijn gegeven)● Observeert tijdens Masterstage 2 tenminste tien lessen bij vakcoach of andere docenten en gebruikt hierbij de <i>lange</i> versie van het Lesobservatieformulier. (Als het voortgangsgesprek halverwege Masterstage 2 plaatsvindt dienen er inmiddels tenminste <u>vijf</u> lessen te zijn geobserveerd). Legt vast wat er geleerd wordt van deze observaties voor de eigen ontwikkeling bijv ten aanzien van het pedagogisch handelen.● Neemt initiatief in het plannen van lesobservaties door vakcoach, schoolopleider en vakdidacticus en draagt zorg voor het invullen van lesobservaties door observanten● Neemt deel aan sectie- of teamvergaderingen● Neemt deel aan rapportvergaderingen● Neemt deel aan intervisiebijeenkomsten op school of universiteit (wekelijks, minimaal eens per twee w.)● Overlegt regelmatig met vakcoach● Heeft zo nodig contact met ouders● Neemt voor de eindbeoordeling, rondom december-januari, de vragenlijst Mijn Leraar af bij een tweetal klassen (bij LVHO-studenten in februari-maart); bepaalt op basis hiervan en op basis van observaties vakcoach en anderen de eigen <i>zone van naaste ontwikkeling</i>.

	<p>In overleg met stage-examinator kan ook een andere leerlingvragenlijst gebruikt worden.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Maakt een aanscherping van het plan van aanpak gebaseerd op relevante literatuur en de vakspecifieke gesprekskaart en voegt dit toe aan het eindverslag voor Masterstage 2 ● Bespreekt de analyse en het plan van aanpak tijdens de eindbeoordeling met stage-examinator ● Zorgt dat Bekwaamheidsdossier voor de deadline van voortgangsgesprek 2a en eindgesprek 2b op brightspace staat. ● Stuurt het dossier Masterstage 2 5 werkdagen voorafgaand aan het voortgangsgesprek en eindgesprek naar vakcoach en schoolopleider ● Maakt verslag van het voortgangsgesprek en stuurt dit naar stage-examinator en naar vakcoach en schoolopleider. ● Plaatst verslag <i>voortgangsgesprek 2a</i> in Bekwaamheidsdossier 2a
<p>Taken vakcoach</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Is aan begin van de stage op de hoogte van de begeleidingsbehoefte van de student ● Introduceert student in de school ● Geeft student benodigde materiaal ● Voert regelmatig overleg met student en geeft feedback op functioneren in klas en school ● Stelt student in staat op de opdrachten die deze uit de opleiding krijgt uit te voeren in de lessen en adviseert daarbij ● Legt voorafgaand aan het <i>voortgangsgesprek</i> minimaal twee lesbezoeken af en bespreekt voorafgaand de Lesvoorbereidingsformulieren ● Vult het lesobservatieformulier in en draagt zorg voor een toelichting bij het formulier (zie bijlage 1 voor meer informatie over het doen van lesobservaties) ● Bespreekt de ingevulde lesobservatieformulieren met de student en doet de student een exemplaar toekomen voor in het dossier ● Bespreekt het voortgangsverslag Masterstage 2 met de student en vult voorafgaand aan het voortgangs-gesprek het beoordelingsformulier in ● Bespreekt het ingevulde Beoordelingsformulier met de student en geeft het voor het dossier ● Voert, indien die niet deelneemt aan het voortgangs-gesprek, voorafgaand een gesprek met de school-opleider of stage-examinator over de voortgang van de student ● Legt in de periode <i>tussen voortgangsgesprek en eindbeoordeling</i> minimaal twee lesbezoeken af, vult van deze bezoeken een lesobservatieformulier in

	<ul style="list-style-type: none"> ● Bespreekt de ingevulde observatieformulieren met de student en overhandigt de digitale versie voor het Bekwaamheidsdossier ● Bespreekt het ingevulde Beoordelingsformulier met de student en geeft het voor het dossier ● Geeft input voor het <i>beoordelingsgesprek</i> Masterstage 2 aan de stage-examinator en neemt deel aan dit gesprek ● Bepaalt samen met de stage-examinator het plan van aanpak voor Masterstage 3
Taken schoolopleider	<ul style="list-style-type: none"> ● Is aan begin van de stage op de hoogte van de begeleidingsbehoefte van de student ● Verzorgt netwerkbijeenkomsten met intervisie ● Bespreekt ontwikkelpunten met student ● Bezoekt een les en vult daarbij ook lesobservatieformulieren in en bespreekt deze met de student ● Voert, indien die niet deelneemt aan het voortgangsgesprek, een gesprek met de stage-examinator over de voortgang van de student voorafgaand aan voortgangsgesprek ● Voert daaraan voorafgaand gesprek met vakcoach over de voortgang ● Neemt, indien afgesproken, deel aan voortgangsgesprek en leest de door de student aangeleverde documenten ● Vult, voor het beoordelingsgesprek aan het eind van Masterstage 2, beoordelingsformulier het onderdeel onderzoekende en professionele bekwaamheid, bespreekt dit met de student en deelt het beoordelingsformulier met de student ● Leest de door de student aangeleverde documenten voor het beoordelingsgesprek ● Neemt deel aan beoordelingsgesprek
Taken stage-examinator	<ul style="list-style-type: none"> ● Bewaakt het begeleidingsproces door schoolopleider en vakcoach: <ul style="list-style-type: none"> ○ Is aanspreekpunt en bemiddelaar tussen student en school ○ Bewaakt dat vakcoach lessen observeert, overleg/consultatie inplant, aanspreekpunt is ○ Bewaakt dat de student deelneemt aan netwerkbijeenkomsten en/of intervisiebijeenkomsten o.l.v. schoolopleider of mentor ● Leidt voortgangsgesprek. Doel van het gesprek is om de voortgang in de stage bespreken en mogelijke knelpunten in stage en begeleiding te signaleren ● Indicatie geven van mogelijke uitkomsten van de beoordeling

	<ul style="list-style-type: none"> ● Bepaalt in overleg met de schoolopleider/vakcoach of het voortgangsgesprek op school plaatsvindt of alleen met de student op de opleiding ● Laat student verslag van dit gesprek maken ● Leidt beoordelingsgesprek aan het einde van Masterstage 2 ● Bepaalt eindoordeel, daarbij oordeel vakcoach, schoolopleider en vakdidacticus en het Bekwaamheidsdossier en gesprek inachtnemend ● Ondersteunt de student samen met de vakcoach in het opstellen van een plan van aanpak voor Masterstage 3 ● Vult aan het <i>eind van Masterstage 2</i> Beoordelings-formulier in ● Plaatst ingevulde Beoordelingsformulier in dossier van de student ● Vult in het Bekwaamheidsdossier het eindcijfer in, geeft akkoord en voert het eindcijfer in Progress in
Taken mentor (indien er geen betrokken schoolopleider is)	<ul style="list-style-type: none"> ● Informeert, in verband met het voortgangsgesprek, de stage-examinator over de inbreng van de student bij intervisie ● Vult het beoordelingsformulier in voor minimaal de onderzoekende en professionele bekwaamheid, bespreekt dit met student en geeft dit
Taken vakdidacticus	<ul style="list-style-type: none"> ● Verzorgt intervisie tijdens de colleges Vakdidactiek 1 ● Legt voorafgaand aan beoordelingsgesprek (bij voorkeur in de periode na het voortgangsgesprek) een lesbezoek af en vult een Lesobservatieformulier in, bespreekt dit met student en uploadt dit op brightspace. Indien deze les als onvoldoende wordt beoordeeld vindt er een nieuw lesbezoek plaats door de vakdidacticus of desgewenst door een collega-opleider ● Geeft input aan de stage-examinator voor het plan van aanpak van Masterstage 3 en adviseert in de beoordeling
Masterstage 2a – Voortgangsgesprek en –verslag	
Vorm voortgangsgesprek	Voortgangsgesprek op basis van Bekwaamheidsdossier en voortgangsverslag met stage-examinator, student en desgewenst schoolopleider en/of vakcoach. Plaats: school of opleiding.
Tijdstip voortgangsgesprek	<ul style="list-style-type: none"> ● Einde periode 1A Deadline dossier: 3 november 2023 Gesprekken vinden plaats eind periode 1A tussen 6 en 17 november 2023 ● Einde periode 1B Deadline dossier 2 februari 2024 voor studenten die vanaf periode 1B

	<p>Masterstage 2 doen. Gesprekken vinden plaats tussen 5 februari en 16 februari 2024</p>	
Onderdeel I	Opzet verslag	Indicatie omvang
	<p>Het verslag van Masterstage 2a omvat een terugblik, zelfanalyse, reflectie en vooruitblik van de stage. Koppel hierbij de leerervaringen aan de theorie die aangeboden wordt uit Pedagogiek, Vakdidactiek en onderwijskundige modules. Meer informatie over bijvoorbeeld reflectie lees je op Brightspace. Uitgangspunt zijn de doelen voor Masterstage 2.</p>	
1	<p>Terugblik</p> <p>Maak een overzicht van alle activiteiten die je tijdens Masterstage 2a hebt gedaan, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ aantal gegeven lessen per klas ○ welke klassen + niveau ○ duur van de lessen ○ behandelde onderwerpen ○ overzicht van bij anderen geobserveerde lessen: waar heb je op gelet, wat is er geobserveerd en wat is daarvan geleerd? Koppel dit aan de doelen van Masterstage 2, zoals bijv het pedagogisch handelen. ○ eventuele andere activiteiten op school en wat dragen die bij aan je professionele ontwikkeling. ○ Uitkomsten vragenlijst Mijn Leraar (respons, gemiddelden) of een andere leerlingvragenlijst. 	500-1000 w.
2	<p>Plan van aanpak</p> <p>Geef een korte terugblik op je ontwikkelpunten uit Masterstage 1. Vul deze aan op basis van je analyse (eigen observaties bij anderen, observaties vakcoach en anderen, en feedback leerlingen, theorie en literatuur uit de opleiding) en reflecteer hierop door minimaal twee punten uit te werken waaraan je gericht wilt werken tijdens de rest van Masterstage 2.</p> <p>Beschrijf beide ontwikkelpunten gedetailleerd in je plan van aanpak. Je doelen moeten concreet en meetbaar zijn. Vermeld je werkwijze, de betrokkenen en het tijdpad. Omschrijf ook evt. belemmeringen. Onderbouw het een en ander met bronnen.</p>	800-1500 woorden

	De kwaliteit van het voortgangsverslag dient voldoende te zijn. Evt. dient het verslag verbeterd te worden als niet helder is wat de student gedaan heeft en van plan is en waarom.	
--	--	--

Inhoud Bekwaamheidsdossier Masterstage 2a (voortgangsgesprek)

- Eindbeoordelingsformulier Masterstage 1 (stage-examinator)
(in geval van Educatieve Minor: Beoordelingsformulier Minorstage fase 2)
- Van twee door vakcoach geobserveerde lessen:
 - Lesvoorbereidingsformulier
 - Lesobservatieformulier
 - Lesevaluatieformulier
- Voortgangsverslag Masterstage 2, inclusief plan van aanpak
- Twee keer Beoordelingsformulier Masterstage 2:
 - 1 x vakcoach
 - 1 x student zelf

Bij alle Masterstages geldt dat je bovenop de verplichte onderdelen vrijwillig andere documenten kunt toevoegen aan het dossier. Doe dit in beperkte mate en alleen als je hiermee bekwaamheden aantoont.

Te denken valt aan:

- Extra lesobservatie (bijv. schoolopleider)
- weekverslagen
- verslagen van intervisie / supervisie met vakcoach of schoolopleider

- eigen ontwikkeld lesmateriaal
- werkstukken / proefwerken van leerlingen
- overige materialen (documenten, video, reacties van anderen, ...).

Masterstage 2b – eindgesprek en –verslag 2b		
Vorm	<ul style="list-style-type: none"> • Beoordelingsgesprek op basis van Bekwaamheidsdossier, op school met stage-examinator, student, vakcoach en schoolopleider 	
Tijdstip	<p>Einde periode 1B Deadline dossier 2 februari 2024 voor studenten die vanaf periode 1B Masterstage 2 doen. Gesprekken vinden plaats tussen 5 februari en 16 februari 2024</p> <p>Einde periode 2a Deadline dossier 5 april 2024 voor (LVHO) studenten die vanaf periode 1B Masterstage 2 doen Gesprekken vinden plaats tussen 8 en 19 april 2024.</p>	
Onderdeel	Opzet eindverslag Masterstage 2b	Indicatie omvang
	<p>Het verslag van Masterstage 2b omvat een terugblik, zelfanalyse, reflectie en vooruitblik van de stage. Focus je hierbij ook op de doelen voor Masterstage 2 en voor de vooruitblik op die van Masterstage 3.</p> <p>Koppel hierbij de leerervaringen aan de theorie die aangeboden wordt tijdens Pedagogiek, Vakdidactiek en onderwijskundige modules.</p> <p>Meer informatie over bijvoorbeeld reflectie lees je op Brightspace.</p>	
1	<p>Terugblik</p> <p>Maak een overzicht van alle activiteiten die je tijdens Masterstage 2a en 2b hebt gedaan, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ aantal gegeven lessen per klas ○ welke klassen + niveau ○ duur van de lessen ○ behandelde onderwerpen ○ overzicht van bij anderen geobserveerde lessen: waar heb je op gelet, wat is er geobserveerd en wat is daarvan geleerd? <p>Koppel dit aan de doelen van Masterstage 1, zoals bijv het pedagogisch handelen.</p>	500-1000 woorden

	<ul style="list-style-type: none"> ○ eventuele andere activiteiten op school en wat dragen die bij aan je professionele ontwikkeling. ○ Uitkomsten vragenlijst Mijn Leraar (respons, uitkomsten) van twee verschillende klassen 	
2	<p>Analyse van de ontwikkeling en plan van aanpak</p> <p>De student omschrijft en reflecteert op diens ontwikkeling op basis van verschillende perspectieven: begeleiders, leerlingen, literatuur en zichzelf waarbij ook aangegeven wordt hoe dat aansluit op de bekwaamheden van Masterstage 2.</p> <p>Dit verantwoordt de student in het verslag door uit te leggen hoe die tot deze conclusie kwam op basis van alle observaties en feedback. Daarnaast formuleert de student welke acties die gaat ondernemen om zich te verbeteren. Deze acties worden SMART geformuleerd.</p>	2000 w.

Inhoud Bekwaamheidsdossier Masterstage 2 (eindbeoordeling)

- Verslag voortgangsgesprek Masterstage 2, inclusief plan van aanpak
- Van drie verschillende (2 x vakcoach, 1 x vakdidacticus) geobserveerde lessen (lesobservaties door de schoolopleider kunnen ook toegevoegd worden):
 - Lesvoorbereidingsformulier
 - Lesobservatieformulier
 - Lesevaluatieformulier
- Drie keer Beoordelingsformulier Masterstage 2:
 - 1 x vakcoach
 - 1 x student zelf
 - 1 x schoolopleider / mentor (alleen het onderdeel onderzoekende en professionele bekwaamheid)
- Eindverslag Masterstage 2

NB

Bij alle Masterstages geldt dat je bovenop de verplichte onderdelen vrijwillig andere documenten kunt toevoegen aan het dossier. Doe dit in beperkte mate en alleen als je hiermee je ontwikkeling en bekwaamheden aantoont.

Te denken valt aan:

- Weekverslagen
- verslagen van intervisie/supervisie met vakcoach of schoolopleider
- werkstukken / proefwerken van leerlingen
- overige observaties (schoolopleider, medestudenten, collega's, Icalt-observatie instrument)
- overige materialen (documenten, video, reacties van anderen, ...).

MASTERSTAGE 3 (10 EC) – Opzet

Betrokkenen	<ul style="list-style-type: none"> ● Student ● Vakcoach ● stage-examinator ● Schoolopleider / mentor
Eind-verantwoordelijke	<ul style="list-style-type: none"> ● Stage-examinator
Taken student	<ul style="list-style-type: none"> ● Geeft voor Masterstage 2 + 3 samen tenminste 120 lessen (50 minuten) waarvan tenminste 60 in bovenbouw havo-vwo ● Observeert tijdens Masterstage 3 tenminste 10 lessen bij vakcoach en anderen en gebruikt hierbij de lange versie van het Lesobservatieformulier ● Neemt deel aan sectie- of teamvergaderingen ● Neemt deel aan rapportvergaderingen ● Neemt deel aan intervisiebijeenkomsten op school of opleiding (wekelijks, minimaal eens per twee weken) ● Overlegt regelmatig met vakcoach ● Heeft zo nodig contact met ouders ● Organiseert indien van toepassing een ‘meeloopdag’ voor een student in hetzelfde vak die overweegt om in 2023-2024 de lerarenopleiding te doen ● Houdt Bekwaamheidsdossier bij ● Voert tweede meting uit met de leerlingvragenlijst Mijn Leraar in dezelfde klassen (zie Masterstage 2), vergelijkt de resultaten met de eerste meting en analyseert dit op basis van het gemaakte plan van aanpak aan het eind van Masterstage 2. Geeft waar nodig verklaringen voor de gevonden verschillen, onderbouwd met literatuur, collegestof en/of gesprekskaarten. In overleg met stage-examinator kan ook een andere leerlingvragenlijst gebruikt worden. ● Zorgt dat het Bekwaamheidsdossier uiterlijk op de deadline compleet in brightspace staat of anders overeengekomen met de stage-examinator.
Taken vakcoach	<ul style="list-style-type: none"> ● Voert regelmatig overleg met student en geeft feedback op functioneren ● Legt minimaal twee lesbezoeken af ● Vult tweemaal een lesobservatieformulier in, bespreekt dit met de student en deelt dit met de student ● Vult het beoordelingsformulier in, bespreekt dit met de student en overhandigt dit ● Leest de door de student aangeleverde documenten voor het beoordelingsgesprek

	<ul style="list-style-type: none"> ● Neemt deel aan beoordelingsgesprek Masterstage 3 en geeft input aan de stage-examinator hiervoor.
Taken schoolopleider	<ul style="list-style-type: none"> ● Verzorgt netwerkbijeenkomsten met intervisie ● Bezoekt lessen en vult daarbij ook lesobservatieformulieren in en bespreekt deze met de student ● Leest de door de student aangeleverde documenten voor het beoordelingsgesprek ● Vult een beoordelingsformulier in (minimaal het onderdeel onderzoekende en professionele bekwaamheid), bespreekt dit met de student en overhandigt het ● Woont de presentatie van de student bij en neemt deel aan beoordelingsgesprek.
Taken stage-examinator	<ul style="list-style-type: none"> ● Bewaakt het begeleidingsproces door schoolopleider en vakcoach: <ul style="list-style-type: none"> ○ Is aanspreekpunt en bemiddelaar tussen student en stageschool ○ Bewaakt dat vakcoach lessen observeert, momenten van consultatie/overleg inplant, aanspreekpunt is ○ Bewaakt dat de student deelneemt aan netwerk- en/of intervisiebijeenkomsten o.l.v. schoolopleider of mentor ● Leidt beoordelingsgesprek na afloop van presentatie ● Bepaalt eindoordeel, daarbij oordeel van vakcoach en vakdidacticus, presentatie, Bekwaamheidsdossier en gesprek in acht nemend ● Vult Beoordelingsformulier in ● Plaatst een ingevuld beoordelingsformulier in dossier van de student ● Vult in het Bekwaamheidsdossier het eindcijfer in en geeft akkoord ● Zorgt dat eindcijfer in Progress wordt ingevoerd
Taken mentor	<ul style="list-style-type: none"> ● Vult een beoordelingsformulier in (minimaal het onderdeel onderzoekende en professionele bekwaamheid), bespreekt dit met student en overhandigt dit.
Taken vakdidacticus	<ul style="list-style-type: none"> ● Legt één lesbezoek af, voorafgaand aan beoordelings-gesprek of analyseert een video-opname ● Vult eenmaal een Lesobservatieformulier in, bespreekt dit met de student en uploadt dit op brightspace ● Geeft input aan de stage-examinator voor de eindbeoordeling en adviseert in de beoordeling.

Eindverslag MS3

Eindverslag MS3 omvat een terugblik en zelfanalyse en reflectie hierop. Zie ook de verslaglegging van 2b.

Je reflecteert op je ontwikkeling gebaseerd op het plan van aanpak van masterstage 2 met behulp van verschillende perspectieven: begeleiders (observaties), leerlingen, literatuur (inhouden uit de colleges en modules) en zichzelf waarbij ook aangegeven wordt hoe dat aansluit op de bekwaamheden van Masterstage 3. Koppel in dit verslag de resultaten van de tweede meting van de leerlingvragenlijst met de resultaten van de eerder afgenomen vragenlijsten. Koppel hierbij de leerervaringen aan de theorie die aangeboden wordt tijdens Pedagogiek, Vakdidactiek en onderwijskundige modules. Je geeft daarbij waar nodig verklaringen voor de gevonden verschillen, onderbouwd met literatuur, collegestof en/of gesprekskaarten.

1	Terugblik Maak een overzicht van alle activiteiten die je tijdens Masterstage 3 hebt gedaan, zoals: <ul style="list-style-type: none">○ aantal gegeven lessen per klas○ welke klassen + niveau○ duur van de lessen○ behandelde onderwerpen○ overzicht van bij anderen geobserveerde lessen: waar heb je op gelet, wat is er geobserveerd en wat is daarvan geleerd? Koppel dit aan de doelen van Masterstage 1, zoals bijv het pedagogisch handelen.○ eventuele andere activiteiten op school en wat dragen die bij aan je professionele ontwikkeling.○ Uitkomsten vragenlijst Mijn Leraar (respons, uitkomsten) van twee verschillende klassen	500-1000 woorden
2	Analyse van de ontwikkeling en plan van aanpak De student omschrijft en reflecteert op diens ontwikkeling op basis van verschillende perspectieven: begeleiders, leerlingen, literatuur en zichzelf waarbij ook aangegeven wordt hoe dat aansluit op de bekwaamheden van Masterstage 3. Dit verantwoordt de student in het verslag door uit te leggen hoe die tot deze conclusie kwam op basis van alle observaties en feedback.	800-1500 w.

3	<p>Vooruitblik:</p> <p>Beschrijf waar je ontwikkelpunten liggen als je startbekwaam docent bent.</p>	500
Masterstage 3 – Eindpresentatie		
Vorm beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> ● Presentatie door de student ● Beoordelingsgesprek op basis van presentatie, bekwaamheidsdossier en eindverslag MS3, op school met stage-examinator, student, vakcoach en schoolopleider en eventueel andere door de student genodigden (zoals collega's, medestudenten) 	
Tijdstip	<ul style="list-style-type: none"> ● Einde periode 2B <p>Deadline dossier 21 juni 2024</p> <p>Presentaties en gesprekken vinden plaats tussen 24 juni en 5 juli 2024</p>	
Onderdeel	Opzet	
1	<p>Presentatie</p> <p>Bij Masterstage 3 staan de volgende doelstellingen centraal:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Kunnen verwoorden van een pedagogische visie ten opzichte van vorming, veilig leerklimaat en motivatie ● je hebt een duidelijke visie op de positie en relevantie van het vak op school en in de maatschappij en draagt die visie uit ● je kunt je eigen ontwikkeling in het afgelopen (half)jaar analyseren <p>Houd tijdens het eindgesprek een presentatie van 20 minuten, met je vakcoach, stage-examinator en schoolopleider en eventueel andere genodigden als toehoorders. In samenspraak met stage-examinator en schoolopleider wordt de vorm vastgesteld.</p> <p>In deze presentatie sluit de student aan op de doelen zoals hierboven vermeld. De student illustreert e.e.a. met behulp van voorbeelden uit de lespraktijk, zoals bijv: video-opnames van de lessen, lesmateriaal, etc. Deze presentatie is een toevoeging op het verslag en telt ook mee in het grote geheel van de beoordeling.</p>	
2		

Vragen na de presentatie

Naar aanleiding van de presentatie en het verslag en de rest van het bekwaamheidsdossier word je bijvoorbeeld nader bevraagd op:

- Visie op het schoolvak (vakdidactiek/inhoud/macrostructuur)
- Maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkeling en betekenis van het vakgebied voor leerlingen
- Functioneren als startbekwaam docent
- Visie op docentschap en onderwijs
- Pedagogische visie en handelen
- Je rol in de schoolorganisatie
- Ambities en ontwikkelpunten voor de toekomst.

De kwaliteit van de presentatie wordt meegenomen in de beoordeling van Masterstage 3.

Inhoud Bekwaamheidsdossier Masterstage 3 (eindbeoordeling)

- Eindbeoordelingsformulier Masterstage 2
- Van drie verschillende (2x vakcoach, 1 x vakdidacticus) geobserveerde lessen:
 - Lesvoorbereidingsformulier
 - Lesobservatieformulier
 - Lesevaluatieformulier
- Eindverslag MS3
- PowerPoint-presentatie Masterstage 3, eventueel hand out
- Drie keer Beoordelingsformulier Masterstage 3:
 - 1 x vakcoach
 - 1 x ingevuld door student zelf
 - 1 x schoolopleider / mentor (het onderdeel onderzoekende en professionele bekwaamheid).

NB

Bij alle Masterstages geldt dat je bovenop de verplichte onderdelen vrijwillig andere documenten kunt toevoegen aan het dossier. Doe dit in beperkte mate en alleen als je hiermee je ontwikkeling en bekwaamheden aantoont. Te denken valt aan:

- weekverslagen
- verslagen van intervisie/ supervisie met vakcoach of schoolopleider
- werkstukken / proefwerken van leerlingen
- overige observaties (schoolopleider, medestudenten, collega's, ICALT-lijst)
- overige materialen (documenten, video, reacties van anderen, ...).

6. Literatuur

Verplichte literatuur

- Ast, M. van, O. de Loor & L. Spijkerboer. (2020) *Effectief leren: de docent als regisseur*. 5^e druk. Groningen/Utrecht: Noordhoff Uitgevers. (De vierde druk is ook toegestaan)
Oorspronkelijke auteurs: Ebbens, S. & Ettehoven.
- Onstenk, J. (2018) *Geïntegreerd pedagogisch handelen*. Bussum: Coutinho.
- Surma, T., Vanhoyweghen, K., Sluijsmans, D., Camp, G., Muijs, D., & Kirschner, P. A. (2019). *Wijze lessen: twaalf bouwstenen voor effectieve didactiek*. Ten Brink Uitgevers.
Te downloaden via
<https://www.ou.nl/documents/846784/0/Wijze+Lessen+digitaal+160919.pdf/53ce9ca8-c213-ebc6-d674-ac24f78596ef>

Optionele literatuur voor deze cursus is:

- Literatuur aangereikt tijdens de colleges en boeken die worden aangereikt in de boekenkast van het secretariaat.
- Geerts, W. & Dijk, M. (2018). *Doeltreffende didactiek. Directe instructie en differentiatie voor de lerende leraar*. Bussum: Coutinho.
- Geerts, W., & Dijk, M. (2017). *Een goede les: leren met meer effect*. Bussum: Coutinho.
- Ros, A. (2020). *Gemotiveerd leren en lesgeven*. Bussum: Coutinho.
- Slooter, M. (2019) *De zes rollen van de leraar. Handboek voor effectief lesgeven*. 4 e druk.
Huizen: Uitgeverij Pica.

Voor het verwijzen naar literatuur maak je gebruik van het APA-systeem, Chicago-systeem of andere (erkende) verwijssystemen. Hoe je wetenschappelijke literatuur kunt vinden en op de juiste manier kunt gebruiken kun je leren door het volgen van de online cursus informatievaardigheden. Ook kun je informatie opzoeken over het vermijden van plagiaat.

7. Begrippen

o Wie of wat is een...

- o **Vakcoach:** de begeleidende vakdocent op de stageschool en is belast met de dagelijkse praktijkbegeleiding.
- o **Schoolopleider:** de medewerker op de school met als taak (groepen) nieuwe docenten en stagiaires in algemene zin te begeleiden (is niet op elke school aanwezig, zie 'mentor').
- o **Vakdidacticus:** een medewerker van de Lerarenopleiding en deskundig in het schoolvak, die colleges vakdidactiek geeft en tijdens Masterstage 2 en 3 een lesbezoek brengt.
- o **Stage-examinator:** een medewerker van de Lerarenopleiding die de stages beoordeelt en tijdens Masterstage 1 een lesbezoek brengt.
- o **Mentor:** een medewerker van de Lerarenopleiding bij wie de student op maandag in Groningen intervisie volgt indien er op een school geen schoolopleider is of wanneer er op de school geen intervisie plaatsvindt.
- o **Lesvoorbereidingsformulier:** Formulier dat de student invult bij het voorbereiden van een (te observeren) les.
- o **Lesobservatieformulier:** Formulier dat de vakcoach, vakdidacticus, schoolopleider of stage-examinator invult bij het observeren van een les van de student. NB: er is een *lange* versie, bedoeld voor de begeleiding, en een *korte* versie, bedoeld voor de beoordeling (die laatste moet dus in het bekwaamheidsdossier).
- o **Lesevaluatieformulier:** formulier dat de student invult na het geven van een (geobserveerde) les.
- o **Beoordelingsformulier:** formulier dat de vakcoach en schoolopleider invullen voorafgaand aan het beoordelingsgesprek aan het einde van een Masterstage. De stage-examinator vult het beoordelingsformulier in aan het eind van een Masterstage, na afloop van het beoordelingsgesprek.
- o **Vragenlijst 'Mijn Leraar':** leerlingenquête die een student meerdere keren afneemt bij diens leerlingen.
- o **Voortgangsverslag:** verslag dat de student maakt als basis voor het voortgangsgesprek in Masterstage 2a. Wat in een voortgangsverslag moet staan vind je in dit boekje bij het kopje 'Voortgangsgesprek en -verslag' bij de desbetreffende Masterstage.
- o **Eindverslag:** verslag dat de student maakt aan het eind van een Masterstage. Wat in een eindverslag moet staan vind je in dit boekje bij het kopje 'Eindbeoordeling en verslag' bij de desbetreffende Masterstage.
- o **Eindpresentatie:** presentatie aan het einde van Masterstage 3, waarin de student diens visie op het vak, de pedagogische rol en de eigen ontwikkeling bespreekt.

- **Bekwaamheidsdossier:** een dossier dat de student aanlegt in brightspace waarin relevante documenten staan over de voortgang. De stage-examinator beoordeelt mede aan de hand van het bekwaamheidsdossier het functioneren van de student.
- **Gesprekskaart:** kort overzicht van een onderdeel van het leraarschap, bedoeld voor lerarenopleiders, begeleiders en studenten. Doel is om aan de hand van dezelfde begrippen over het vak te praten.

8. FAQ's en veelgestelde vragen

> Wat gebeurt er als een student Masterstage 1 niet heeft gehaald?

- De student kan niet aan Masterstage 2 beginnen als Masterstage 1 niet is behaald. De student kan dus nog niet zelfstandig voor de klas.
- De student kan voor Masterstage 1 maximaal één keer een hertentamen doen. In sommige gevallen wordt de student dringend geadviseerd te stoppen met de opleiding.
- De stage-examinator heeft in het onderdeel 'toelichting op deeltijfers en eindcijfer, doelen en adviezen Masterstage 2' op het Beoordelingsformulier concrete afspraken vermeld: wat moet de student verbeteren om Masterstage 1 wel te halen? In alle gevallen moet duidelijk omschreven zijn waar de student aan dient te werken en hoe die daarbij begeleid kan worden door vakcoach en schoolopleider.
 - Als de student een Master LVHO volgt, wordt Masterstage 1 in principe na periode 1A op de stageschool over gedaan - tenzij de school daar geen toestemming voor geeft of betrokkenen een andere stageplaats een betere leerplek achten.
 - Als de student een Educatieve Master volgt, wordt de stage na de zomervakantie over gedaan op dezelfde of op een andere school.

> Wat gebeurt er als de student Masterstage 2 niet heeft gehaald?

- De kans is groot dat het niet halen van Masterstage 2 leidt tot studievertraging. De student kan voor Masterstage 2 maximaal één keer een hertentamen doen. In sommige gevallen wordt de student dringend geadviseerd te stoppen met de opleiding.
- Heeft de student een onvoldoende gehaald op Masterstage 2 dan vervolgt die de stage en werkt tot aan het einde van het opleidingsjaar aan de doelen van zowel Masterstage 2. De student doet dus masterstage 2 opnieuw en wordt eventueel bij de beoordeling in staat gesteld om aan te tonen of en in welke mate die ook aan MS3-eisen voldoet. Of die kans gegeven wordt, wordt voorafgaand aan de herstart van MS2, bepaald door de stage-examinator, na overleg met de direct betrokkenen.
- Aan het eind van het opleidingsjaar wordt de student apart beoordeeld op Masterstage 2 en 3. Indien Masterstage 2 niet voldoende is, volgt geen beoordeling van Masterstage 3.
- De stage-examinator spreekt met de vakcoach en schoolopleider af dat zij geen extra lesbezoek afleggen, maar bij de observatie/beoordelingsformulieren zowel het gedeelte voor Masterstage 2 als voor Masterstage 3 invullen. De stage-examinator beperkt zich bij de herbeoordeling tot de aspecten die onvoldoende waren.
- Bekwaamheidsdossier: de herkanser vult het dossier Masterstage 2B aan met een extra vragenlijst Mijn Leraar en, indien de stage-examinator dit wenselijk acht, een video-opname. De stage-examinator kan eventueel aanvullende documenten als lesobservaties toe laten voegen.
- Tussentijdse feedback op de vorderingen: de stage-examinator neemt halverwege het semester contact op met de vakcoach/schoolopleider om te horen of de student voldoende vorderingen maakt. Die maakt met hen afspraken over de boodschap aan de student ("het gaat de goede kant op") of ("we maken ons zorgen over je ontwikkeling") en wie de boodschapper is. Dit betreft een formatief (diagnose) en geen summatief oordeel

(eindbeoordeling). De herbeoordeling van Masterstage 2 aan het eind van het opleidingsjaar vindt plaats op basis van de volledige informatie in het Bekwaamheidsdossier.

➤ **Wat gebeurt er als de student Masterstage 3 niet heeft gehaald?**

- De student kan voor Masterstage 3 maximaal eenmaal een hertentamen doen. In sommige gevallen wordt de student dringend geadviseerd te stoppen met de opleiding.
- Er wordt opnieuw een stageplaats gezocht (op dezelfde school of op een andere). De stage-examinator zal ook dan duidelijke afspraken maken op het Beoordelingsformulier. Ook geeft die aan hoe lang de student naar verwachting nodig zal hebben om de doelen te behalen.
- De student hoeft zich niet opnieuw via Progress aan te melden voor Masterstage 3; een herkansing is 'inbegrepen'. De student dient zich echter wel opnieuw in te schrijven bij de universiteit.

➤ **Wat gebeurt er als de student de deadline voor het aanleveren van het Bekwaamheidsdossier niet heeft gehaald?**

Het Bekwaamheidsdossier dient op de deadline volledig ingevuld op brightspace te staan. Bij een onvolledig dossier vindt geen gesprek plaats, tenzij de stage-examinator anders beslist. Als het gesprek niet doorgaat, dient de student op eigen initiatief een nieuwe afspraak met alle betrokkenen te maken. Uitstel kan tot studievertraging leiden, de student moet zich dan opnieuw inschrijven voor de opleiding.

➤ **Hoeveel lessen moet de student zelfstandig hebben gegeven om in aanmerking te komen voor een beoordeling?**

Richtlijn is dat de student verspreid over Masterstage 2+3 minimaal 120 lessen van 50 minuten verzorgt (of het equivalent als de lesduur anders is), waarvan minimaal 60 in de bovenbouw van havo/vwo. Lesgeven in de onderbouw is niet verplicht, wel wenselijk. Dit komt neer op 4-6 lessen per week. Studenten die pas vanaf periode 1B zelfstandig lesgeven (Masterstage 2) hebben aan 4 lessen per week niet voldoende.

➤ **Ik heb een vrijstelling gekregen voor Masterstage 2. Wat zijn hiervan de consequenties?**

1. Je bent vrijgesteld van intervisiebijeenkomsten met andere studenten, maar de school mag wel van je vragen om deel te nemen aan andere docentennetwerken zoals een netwerk voor beginnende docenten. Het is hierdoor ook niet verplicht dat een schoolopleider of mentor het gedeelte over de onderzoekende en professionele bekwaamheid invult op het beoordelingsformulier van je stage.

2. Je vakdidacticus komt twee keer op lesbezoek, 1x in het najaar en 1x in de laatste periode van je stage.

3. Tijdens je stage geef je minimaal 60 lessen in de bovenbouw van het HAVO/VWO.

4. In je bekwaamheidsdossier hoef je geen eindbeoordelingsformulier Masterstage 2 te uploaden.

5. Je stage duurt in principe het hele schooljaar omdat het voor het volgen van de vakken Vakdidactiek 1 en 2 en 3 van belang is dat je onderwijs verzorgt. Als je Masterstage 3 eerder wilt afronden en je aan de in het Handboek gestelde randvoorwaarden (bijv. aantal gegeven lessen) voldoet kan de afronding van Masterstage 3 eerder plaatsvinden, mits je daarna les blijft geven in verband met de genoemde vakken.

6. Je neemt tijdens Masterstage 3 twee keer de vragenlijst Mijn Leraar af en schrijft na de eerste afname een ontwikkelplan dat je daarna in het voortgangsgesprek bespreekt met je stage-examinator.

> Mijn school heeft geen schoolopleider. Wat betekent dat voor de beoordelingsprocedure?

Dit betekent dat de beoordelingsgesprekken plaatsvinden zonder aanwezigheid van een schoolopleider. De stage-examinator kan besluiten om sommige gesprekken niet op school, maar op de opleiding te houden. De student volgt intervisie bij de Lerarenopleiding onder leiding van de mentor, die het onderdeel onderzoekende en professionele bekwaamheid zal invullen op het Beoordelingsformulier.

> Waarom staan er twee versies van het Lesobservatieformulier op brightspace en de website?

De uitgebreide versie, met voorbeelden van goed gedrag, kan gebruikt worden bij de begeleiding. De korte versie dient voor de beoordeling van de lessen die de student opneemt in het Bekwaamheidsdossier.

> Wat is het verschil tussen een Lesobservatieformulier en een Beoordelingsformulier?

Het Lesobservatieformulier heeft betrekking op een specifieke les en is dus een momentopname. Het Beoordelingsformulier wordt aan het einde van de stage ingevuld en heeft betrekking op de ontwikkeling in de gehele stage.

o Verdere vragen

Hoewel dit Handboek met de nodige zorgvuldigheid is samengesteld kan het niettemin onvolkomenheden en/of onduidelijkheden bevatten. Voor studenten is het eerste aanspreekpunt binnen de opleiding de vakdidacticus. Vakcoaches en schoolopleiders kunnen terecht bij de stage-examinator.

Kunnen zij je niet verder helpen, dan kun je ook contact opnemen met:

- o Stagecoördinator
Saskia Tuentler (s.tuentler@rug.nl)

- o Secretariaat Lerarenopleiding
Stageplaatsen en secretariaat (lerarenopleiding@rug.nl)

- o Studieadviseur
Anna Verkade (a.t.verkade@rug.nl)

Lerarenopleiding • Grote Kruisstraat 2/1 • 9712 TS GRONINGEN

9. Observeren van lessen: informatie voor observanten

Als vakcoach, schoolopleider, stage-examinator of vakdidacticus zullen er verscheidene lessen geobserveerd worden van studenten. Daar zijn Lesobservatieformulieren (Word) voor te gebruiken; die staan op <http://www.rug.nl/gmw/lerarenopleiding-stages>.

De Lerarenopleiding hecht zeer aan lesobservaties. Ze hebben als doel:

- het handelen van de student in de klas in kaart brengen om gerichte feedback te kunnen geven
- de *voortgang* van de student in kaart brengen met het oog op de einddoelen (startbekwaamheid) en daarop gerichte feedback geven
- De stage-examinator te voorzien van informatie over handelen en voortgang van de student.

Lesobservatieformulieren zijn voor observatoren en beoordelaars een geschikt hulpmiddel om zicht te krijgen op de bekwaamheden van studenten en de ontwikkeling die zij daarin doormaken. De Lerarenopleiding vindt het belangrijk dat de student feedback krijgt die (mede) gericht is op de einddoelen. Zo willen we de richting aangeven waarin de student zich verder dient te ontwikkelen. Wij zien graag dat de prestaties van studenten op verschillende scholen langs dezelfde meetlat gelegd worden en op dezelfde aspecten van lesgeven geobserveerd. Door alle studenten aan de hand van hetzelfde Lesobservatieformulier te laten observeren wordt de betrouwbaarheid vergroot.

Hoe te observeren

1. Maak tijdens het observeren en nabespreken een duidelijk onderscheid tussen registreren (waarnemen van feitelijk gedrag), interpreteren (weer-geven van verklaringen voor/gevolgen van dat gedrag) en oordelen over dat gedrag. Een student kan alleen concreet gedrag veranderen. Schrijf daarom tijdens de observaties op wat de docent doet en zegt, welke houding die aanneemt. Doe dat zo nodig ook voor leerlingen. Het echte interpreteren en waarderen kan na de les gebeuren, tijdens de nabespreking. Bij het maken van aantekeningen is het handig om een feitelijke beschrijving van het verloop van de les te geven, bv in 4 kolommen: tijd/gedrag docent/gedrag leerlingen/opmerkingen en vragen.
2. Het kan relevant zijn om op te schrijven wat de student *niet* doet (bijv. leerling zit omgedraaid, docent ziet het, maar zegt niets).
3. Probeer lesobservaties te spreiden in de tijd zodat de ontwikkeling van de student in beeld komt.
4. Neem de les zo mogelijk op (video). Dat ondersteunt met beeld de registraties, interpretaties en oordelen bij de nabesprekingen, bijvoorbeeld als het over stemgebruik en houding gaat. Hierbij moeten in het kader van de AVG wel van tevoren de leerlingen

en hun ouders geïnformeerd zijn over de opnames. Zie daarvoor ook de stageovereenkomst.

5. Benoem in het nagesprek altijd eerst een aantal positieve aspecten en daarna een *beperkt* aantal aanknopingspunten voor verbetering. Soms kan het handig zijn om, bij een les die vanaf het begin ontspoord en waarbij al snel een negatief oordeel ontstaat, te 'resetten'. Het risico is dat anders al het gedrag als negatief geduid wordt.

De student dient voorafgaand aan de te observeren les een Lesvoorbereidingsformulier te maken. Vraag om dit formulier voorafgaand aan het lesbezoek, zodat je weet wat je kunt verwachten. Overigens schrijven studenten ook een evaluatie van de geobserveerde les na de bespreking.

Hoe het Lesobservatieformulier te gebruiken

7. Het scoren van de indicatoren is voor de student, en later voor de beoordelaar, van belang om een indicatie te hebben van de kwaliteit van de les. Maar de toelichting is nog belangrijker, omdat studenten dan kunnen bepalen wat ze kunnen verbeteren en hoe. Voor de beoordelaar is het van belang om te begrijpen waarom scores zijn gegeven.

De indicatoren op het Lesobservatieformulier zijn in wezen interpretaties (*zorgt voor ontspannen sfeer, toont respect, houdt zich staande, etc.*), en beschrijven nauwelijks concreet gedrag. Dat laatste zou in de toelichting moeten worden beschreven. Zo zou een toelichting op de indicator 'geeft duidelijke uitleg van de leerstof' kunnen zijn: 'je hebt de voorkennis van de leerlingen goed ingeschat en geactiveerd. De uitleg heb je stap voor stap gegeven. De volgende keer zou je er goed aan doen om de stof tussentijds samen te vatten of te laten samenvatten (dat laatste is nog beter)'.

Op die manier is de lesobservatie informatief voor zowel de student als de beoordelaar. De Lerarenopleiding heeft online een Lesobservatieformulier (lange versie) opgenomen met een toelichting op het type gedragingen dat exemplarisch is voor de verschillende indicatoren. Het betreft geen uitputtende lijst.

8. De lesobservator kan kiezen uit 5 scores:

- 1) Overwegend zwak
- 2) Meer zwak dan sterk
- 3) Meer sterk dan zwak
- 4) Overwegend sterk
- 5) Niet van toepassing

Een 4 betekent **niet** dat iets perfect is en een 1 wil **niet** zeggen dat iets nagenoeg ontbreekt. We zien vaak dat observatoren een 3 of een 4 invullen, niet zozeer omdat het in absolute zin een sterk element in de les is, maar omdat *gezien de fase* niet verwacht kan worden dat een student bepaald gedrag al kan laten zien. Deze relatieve observaties vertroebelen het beeld van de vaardigheden en de ontwikkeling van de student.

Daarom een dringend verzoek om observaties *absoluut* en niet relatief te beschrijven. Vermijd het om halve cijfers (2,5 / 3,5) te geven en maak duidelijke keuzes.

9. Soms vertoont een student bepaald gedrag níet omdat dat ook niet nodig was in de betreffende les, bv: 'treedt op bij negatieve groepsprocessen en anticipeert daarop'. Wanneer er geen negatieve processen plaatsvinden, hoeft er dus ook niet opgetreden te worden. Gebruik dan de score 'niet van toepassing' (nvt).
10. Bij de drie verschillende stages horen verschillende indicatoren. Mocht je echter gedrag zien dat bij een latere stage hoort, vul het dan wel in op het formulier. Het geeft immers aan dat (op sommige aspecten) de student al meer laat zien dan nodig is. Omgekeerd is het de bedoeling dat alle indicatoren van voorgaande stages worden beschreven.
11. Sommige observatoren schrijven tijdens de les hun observaties rechtstreeks op het Lesobservatieformulier. Anderen maken eerst aantekeningen en werken deze later (na afloop van de les of het nagesprek met de student) uit op het formulier.